

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

1. kiadókivitelben átlósan:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 „ 50 „
Helyben átlósan átlósan:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Videkre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ 50 „

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apaczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 1.

Az első esztendő.

(—a.) Tegnap lezárult az úgynevezett »új rend«-nek, az egyházpolitikai reformok életbe léptetése első esztendeje. Csattanósan végződött. Mikor az első jubileumra készültek: Bánffy felolvasta a halálos ítéletét annak a parlamentnek, amely e reformokat alkotta, a főrendi ház pedig — hogy a finálé hatásosabb legyen — megbuktatta a »Kanzelparagraph«-ot, mely hívatta lett volna beláthatatlan időkre biztosítani az »új rend« fenmaradását. Az első jubileum tehát meglehetősen sikerült.

A lefolyt esztendő után mint megcáfollhatatlan tény konstatahatjuk, hogy az az aggodalom, amivel az ellenzék e reformokat fogadta, mind bevált az utolsóig, — az előnyök pedig, amelyekkel a reformok barátai kecsegtették az ország népét, sehogy sem akarnak mutatkozni. Csak természetes tehát, hogy az a mozgalom, mely az egyházpolitikai törvények szentesítésekor keletkezett s mely a revíziót írta zászlajára, a lefolyt egy esztendő alatt nem is álmodott mérveket öltött.

A reformok életbe léptetése nem lehetett nagyobb rázkódások nélkül, az előre látható volt. Hogy határozott ellentállásra csak itt-ott találtak s az is ephemer jellegű volt, az csak a kath. papsághazafiságának köszönhető, mely ezuttal is fényesen kiállotta a tűzpróbát.

Hiába hangoztatták a »Pax«-ot; az életbeléptetés nem hozta meg az óhajtott

békét. A felekezeti harc tüze, melyről azt gondolták, hogy már-már kialszik, az életbeléptetett reformok által újabb tápot nyert s elementáris erővel tört ki. E harcban legtöbb sebet a társadalom kapott, melyeket kiheverni — revízió nélkül — évtizedek alatt sem fog.

A népnek elég oka van elégedetlennek lenni az új helyzettel s annak megváltoztatására törekedni. Nem untatjuk olvasóinkat az eléggé ismert hitelvi sérelmek fejtegetésével, melyeket a törvény maga foglal magában. Fokozták ezeket az új rendnek tapintatlan vitézei, kik kezdetben minden áron megalázní akarták a keresztény népet azon ostoba követeléseikkel, hogy menyegzői ruhában, násznéppel jelenjenek meg a polgári aktusnál s hogy a templomi esküvő előtt mint férj és feleség írják alá az anyakönyvet.

Növelte az elkeseredést az az elképzelhetetlen zaklatás, amit az új rend a polgárookra hozott. Akinek csak egyszer is akadt dolga az anyakönyvvezetői hivatalban, az mindenféle gondolkodó jókívánsággal halmozta el a reformok szerzőit s esküdt ellensége lett az új rendnek.

Hozzájárult még az a körülmény, hogy anyakönyvvezetőkkel éppen azokat nevezte ki a kormány, akiket a nép régóta gyűlölt, mint anyagi boldogulásának megromtóit. Csak az lett volna még tapintatlanabb, ha — a végrehajtókat nevezték volna ki az új rend lovagjaivá. Ilyen tapintatlanság népszerűtlenné teszi a legjobb ügyet is; érthető, ha az anélkül is gyűlöltet még jobban meggyűlöltette a néppel.

Mit szóljunk az új rend költségeiről? Mikor az ellenzék milliónyi kiadásról beszélt, kinevezték a liberális pártot. Igérték, hogy 400,000 frtból kikerül az egész. Hieronymi 800,000-re tette a maximumot, és az 1897. évi költségvetésbe már egy milliót vett fel a személyi költségekre Bánffy kormánya. Hol vannak még a dologi kiadások? Akárhány helyen már »anyakönyvipótádó« (a »Pesti Hírlap« találta ki) kell fizetni ezek fedezésére s még így is csak a legnagyobb nyomorúsággal mozoghat az egész szervezet. Budapestén már kimondották, hogy öt önálló anyakönyvi hivatal kell, de a város nem adhat többet egy krral sem. A jegyzők pedig tömegesen rimázkodnak, hogy vegyék el tőlük azt a nagy tisztséget; hajlandók inkább a maguk fizetéséből adni annyit, amennyit kapnának az államtól.

Mit sem szoltunk még az új törvények hatásáról az erkölcsi téren. A felekezetenküliek és a keresztetlen gyermekek szaporodása már egyházkerületi gyűléseken is felszólalásra bírta a protestánsokat, akik egyuttal követelik a megígért állami segélyt. Mit fognak majd mondani, ha megjelenik a hivatalos statisztika, melyből azt olvashatják, hogy az új rend a katolicizmusnak vált erkölcsi és számbeli előnyére. Mert felébresztette a katolikusok öntudatát és összetartását, mert gyakoriabbak az áttérések, mert a vegyes házasságra lépők majdnem kivétel nélkül megígérnek, hogy mindkét nembeli gyermekeik katolikusok lesznek.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A f ü r d ő z é s *

Írta: KINCS ISTVÁN.

Kende Laczi fürdőre küldték. No és ő elment. Elment Szt.-Miklósról, Zalába a bátyjához. Ha az a falusi levegő nem használ a szívbaja ellen, akkor hiszen bejárhatja az egész kontinenst, semerre nem talál gyógyulást.

Mikor beállított a bátyjához, ez azzal fogadta:

— No már megint erre hordoz a szél?

— Fürdőzni jöttem, Miklós.

— Akkor hát éppen jókor. A nyomorult Kerka tegnap egészen nekivadult s vagy husz holdamat elöntötte. Eredj csak, feküdjél bele, a zavaros víz jó lesz az eszed közvényé ellen.

— Bolond vagy Miklós, nagy bolond — szolt Laczi mitsem törődve bátyja bosszúságával — hát jobb lett volna, ha elmegyek Csehországba és a számlákat a te nevedre címeztettem volna?

— Biz' csak az kellene még! — fortyant fel a jó rokon — Akkor fölmegegyek Pestre és szíjjat hasítatok a hátadból, te gazember. Ugy sem érsz többet. A jussodat már elverted s most engem akarsz bolondítani?

— Kérlek, Miklós, csöndesebben az Isten szent szerelmére! — csitította öcsése — hiszen

* L. lapunk f. é. okt. 1-i 229-dik számának tárczáját ugyanattól a jőnévű írótól.

ha éppen szó lehet arról, hogy bolonddát tesz valakit, akkor nem bánom kirukkolok vele, igenis én bolonddát teszem az én pesti kollegáimat. Olyan áprilist járatok velök, hogy olyanról Herodotos se tud, pedig az valamikor az egész világot bejárta.

— Hanem aligha komolyabb ember nem szorult abba a görögbe, mint tebeled.

— Az nem tartozik a dologra. Summa summarum. Két hónapra bekvártélyozom magamat nálad.

— No hanem azután pusztulsz, mert ved vettetem el minden sorsomat az őszszel.

Ez a fenyegetés már fölösleges volt. Kende Laczi úgy se vallott volna ki többet falun két hónapnál. Csak városon érezte magát jól, künn mintha kihúzták volna a gyékényt a lába alól. Hiába járatta a száját, az emberek a végén már megse hallgatták s ha valakire mégis ráköthette a históriáit, az, ha szerét ejthette, odasugta a szomszédjának:

— Ez az ember mintha megveszett volna a fölso emeletében.

Hanem egy hü hallgatója mégis akadt: Szendi Katinka személyében.

Az ispánnak volt a leánya. Fiatal, csinos jószág volt és szívesen vette, hogy Laczi ennyit foglalkozott vele. S a mellett volt is járatossága az udvarlás tudományában. Ha be-be jött, hát egész rapszodiákat zengett Katinka kisasszony szép szeméről, deli természetéről és nagy okosságáról.

A leány pedig ragaszkodásával mutatta

ki a háladatosságát a fővárosi uri ember irányában. A ragaszkodás pedig rokon már egy érzelmmel, melyet szerelemnek neveznek az emberek. Katinka is annyira ment már, hogy a Kende Laczi nevének pusztá említésére is el tudott végre pirulni.

Mikor a fürdővendég búcsút mondott Szt. Miklósnak, senki se bánta távozását — csak Katinka kisasszony sirt keserű könnyeket. Szülei hiába szidták, hiába mondták, hogy az a Kende Laczi csak amolyan csélesap fráter, ki után bolond, a ki busulni tud. Ha maj jönne, hát ma adnának neki kosarat. Katinka érző szívét ez a beszéd még jobban megkeserítette. S keservében megígérte Laczinak, hogy a télre, ha török, ha szakad, de okvetlen fölmegegy a fővárosba. Laczi pedig boldog elragadtatásban, azzal biztatta szegény leányt, hogy legközelebb jobb hivatal után néz s azután, ha följön, mindjárt ott is fogja feleségének.

Végére csakugyan elváltak.

Kende Laczinak első dolga volt a fővárosba való megérkezése után fölkeresni barátait. Ott találta őket együtt a rendes asztalnál, hol annyi esztendőn keresztül csöndesen elkvatarkáztak.

Hangos riadalommal fogadták.

— Halló! megkerült a fürdővendég! — hangzott négy-öt torokból egyszerre.

— Hadd halljuk csak, hát hol is voltál tulajdonképpen? — kérdezte Püsky, az orvos.

— Hol lettem volna? Köbölkuton voltam, Zalának elsőrangú fürdőjében.

A kath. egyház pedig mindenesetre rajta van, hogy haszna legyen az új törvények által teremtett helyzetből, — de ezzel mitsem törődve nagyobb energiával követeli sérelmei orvoslását s a reformok revízióját, mint valaha. Ezt a választási küzdelmet is, melynek most nézünk eléje, a revízió fogja dominálni. Titkos és nyílt kormánypártiak nyíltan ígéretik már is, hogy a revízió hívei lesznek. Ez jellemzi legjobban az új törvények hatását, egy esztendei eredményét.

Még nincs előttünk a kimutatás a lefolyt év eredményeiről, de konstatálhatjuk máris, hogy az »új rend« megérezt — a revízióra.

B. Bánffy kerülete.

A miniszterelnök, úgy látszik, ezuttal nem fog olyan könnyen jutni a szilágy-somlyai mandátumhoz, mint eddig. Egyhangú választásról szó sem lehet; de ha alkalmas jelöltet kap az ellenzék, akkor nagyon könnyen megtörténhetik Bánffy báróval is az, ami Tisza Kálmánnal Debreczenben történt.

Szilágy-Somlyó különben nem is oly rég függetlenségi kerület volt s a választóinak érzelmeiben az ma is. Csak hogy ma Bánffy ellen csak revizionista 48-as arathatna sikert. Igazán a tüntető remezis munkája lesz, ha éppen őt buktatja ki kerületéből a revízió. Pedig nem is olyan lehetetlen, mert Sz.-Somlyón protestánsok is (fiatal lelkészükkel együtt) a revízió híveinek vallják magukat. Arra is emlékezzünk még jól, hogy mikor Bánffy, mint miniszterelnök beszámolóját tartotta, sem a róm. kath. esperes, sem a gör. kath. püspöki helynök nem jelentek meg előtti tisztelegni. Akkoriban ez méltó feltűnést keltett mindenfelé és a sajtó is kommentálta azt. A kerületnek két nagy faluja tiszta katolikus, ezek természetesen támogatni fogják a revizionista jelöltet, — úgy vagyunk értesülve, hogy ugyanezt fogják tenni a gör. katolikusok is.

Az ellenzék mozgalma különben már megindult. A kerület függetlenségi pártjának egyik vezérmembere a napokban írt Ugron Gábornak, hogy alkalmas jelöltet állítson a kerületben. El vannak különben határozva az ellen-

zéki választók, hogy ha a központból nem kapnak alkalmas jelöltet, akkor egy helybeli embert léptetnek fel, aki bírja a választók bizalmát.

Úgy tudjuk, hogy nemzeti párti jelölt is akar fellépni a kerületben, de tudósítónk értesítése szerint inkább számíthatna sikerre a revizionista — függetlenségi jelölt.

Végül arról is értesítenek minket, hogy némelyek szerint nem is lép fel Somlyón maga a miniszterelnök, hanem az öveje: Feilitsch báró, aki épp úgy meg fog bukni, mint bukni maga a kormányelnök, ha a kerületben föllépne.

A képviselőház föloszlatása.

Bánffy báró, kormányelnök tegnap a képviselőházban, mint alábbi tudósításunkból kitűnik, Horánszky Nándor föloszlatására ismételte, hogy kikéri Ő Felsége jóváhagyását az országgyűlés föloszlatásához. A tárgyhöz beszélt még Ugron Gábor magyar nyíltsággal, Polónyi Géza prókatori kétszínűséggel, Helfy Náci szemita agyarkodással a néppárt ellen. A többség azonban, mint a parancsolatot, tudomásul vette Bánffy báró nyilatkozatát.

E fölött nagy az öröm a zsidó-liberális pártban. Mert ezzel a *koronát a kormány párturalmi* törekvéseinek támogatására vélték megnyerhetni, különösen pedig arra, hogy a *67-diki kiegyezést támogató elemek koalícióját*, melyet pedig a korona óhajtott s követelt, sikerült meggátolnia és magának, meg híveinek megtartani a *husos fazekakat*.

Általános csodálkozást keltett, hogy Apponyi Albert gróf nem szólt bele ebbe a vitába; pedig a főrendiház ülése után Bánffy b. nyilatkozata nem jöhetett már meglepetés számba. De Kossuthék még kevésbé szólaltak föl: ők már megcsinálták a paktumot a kormánnyal, mely szerint ez utóbbi nem állít föl jelöltekkel velük szemben amaz egyházpolitikai újabb »reformok« támogatása fejében, melyekkel a kormány az *összes katolikus ellenes elemeket mozgósítani fogja a jövő képviselőválasztásoknál*.

Ezzel nyilvánvalóvá lőn, hogy a ke-

resztény elemek csak önmagukban kereshetik s találhatják meg a támaszt s az erőt, melylyel ama tervezett *vallási üldözésnek* ellent állhatnak, melyről már senki sem lehet kétségben.

Ez a tudat még jobban meg fogja őket edzeni kitartásukban, hogy a vallás s egyház szabadságával és majdnem évezredes jogaival egyetemben megmentse *a monarchiát a monarchia ellenére*.

Alább adjuk a budapesti lapok föloszlatását a föloszlatás kérdésében, bizonyossággal annak, hogy most az egyedüli jelszó csak az lehet:

Segíts magadon és megsegít az Isten!

Az »Alkotmány« így ír:

»A liberálisoké a bukás szégyene, a Bánffy-kormányé a futás haszna. Látván, hogy nem bírja keresztülvinni gonosz szándékát, Bánffy ur meg sem kísérté az erős mérközést. Pártjának nagy része az üléstől elmaradt, vagy lelkiismeretében meghökkenve, eltávozott. Így tőn maga a miniszterelnök is. Társára Erdélyre bízta, hogy temesse el Perczel miniszter fattyu gyermekét s az igazságügyminiszter halotti beszédet tartott a kanizsai paragraf védelmére, melylyel együtt az egész kúriai bíraskodást sirba fektette. Mert kijelenté, hogy, ha ezen papüldöző szakaszok elvetetnének, a kormány az egész törvény javaslatot elejtettnek tekinti. Ha nem fogdosathatja össze a katolikus papokat, maradjanak a választási visszaélések változatlanul, legyen meg neki szabadkeze, elkövetni mindazt, mit két esztendő óta gyakorlatba vett, s maradjon meg a parlamenti bíráló bizottság is, úgy, hogy az ő pártmemberei döntsének a kérvénnyel megáramlott mandátumok felett. Nem kell a liberálisoknak semmi választási reform, ha a kormány nem üldözheti kénye-kedve szerint a papokat. Keveset törődünk mi ezzel. Hiszen ugysem tartanak meg ők semmi törvényt, ha az céljaiknak nem szolgál. A győzelem mindazonáltal teljes s az egyházpolitikai ellenzékét illeti meg, mert bizony meghozták volna ezt a törvényt is, ha a főrendi ellenzék útját nem állja. Így pedig ország-világ látja és tudja, hogy ezen ellenzék nemcsak meg nem szűnt, hanem erősebb, mint a Bánffy-kormány. Hiába gyarapította kinevezésekkel és rangosztogatással pártját, a főrendiházat mégsem alacsonyíthatta le a képviselőház színvonalára, hogy vak eszközzel szolgáljon önkényének. Ezen diadala az egyházpolitikai ellenzéknek öröm és bátorítás a néppártnak.

»Annak a pártnak mely most először

— Ne mondd.

— Mondom biz' én — bizonykodott Laczi — nem is gondoljátok, mivé nőtte ki magát az a Kőbölkut az utolsó esztendőben! Csudákat vittek ott végbe, valóságos csudákat. Tegnap még kőbölkutok viritottak ott a Kerká mellett, ma meg karsu, bogas tetejű villák büszkélkednek végtelen sorban a helyükön. Az ember fia el se hinné, ha nem látná.

— S talán már vendégek is látogatják? — kérdezte Püsky.

Látogatják-e? — kiáltott föl Kende — proczessziósan tódulnak a betegek. S rendesen mind meggyógyul. A visszamaradt mankókból egy esztendő leforgása alatt olyan halmozottak, hogy husz ökröt is meg lehetne sütni vele.

— Hát csak a nyavalyások járnak oda?

— Jaj! kérlek, van ott egészséges is annyi, hogy majdnem föleszik a koreszmárost. Katonatisztet annyit láttam, hogy Xerxes hadseregében felének se jutna káplári sarzsi. Hát még az asszonyok!...

— Azok is voltak?

— Majdnem eladták a fürdőt, mikor valamennyien szóra gyűjtöttek.

— De hiszen a betegeknek nyugalom kell...

— Ej mit! Szép asszonynak még a beteg is megbocsát.

— És csakugyan szépek voltak?

— Akárcsak kiválogatták volna őket. Még az én szívemet is megdobbantotta az egyik.

— Annak ugyanis az a baja, hogy többet ver, mint a mennyit kellene — veté ellen Püsky Tamás, az orvos — úgy látszik hát — hiába jártál Kőbölkuten: nem gyógyultál ki a bajodból?

— Majd kigyógyulok, ha az a valaki a feleségem lesz.

Hangos kacagás volt a felelet. De hogy is ne lehetne azon kacagni, hogy Kende Laczi házasonni akar! Ugyan... ugyan... no de tréfának megjárja. Ők úgy se hittek egy hangot is az egészből.

Pedig Laczi még többet is mondott. Még azt is mondta, hogy Kőbölkutra fürdőorvos kerestetik háromezer pengő fizetéssel csak a nyári hónapokra. Ajánlotta Püskynek, nyujtsa be a folyamodását, neki szánták az állást, mert ő, már mint Kende Laczi, ugyanis emelt szót az érdekében.

— És igaz volna mindez?

— Olyan igaz, minthogy engem a nyáron keresztül ingyen kitarítottak.

Az utóbbiban volt valami valószínűség. Mert Kende Laczinak hiszen alig jutott volna kvártélyra saját zsebének az emberségéből, nemhogy két hónapig hivatal nélkül fürdőt tarthassa magát fizetési ebédekkel.

Püsky, a doktor hiába nézte fürkésző szemmel barátját; eleven hieroglif volt az ábrázata,

abból hát ki nem okosodik akár esztendeig semmit. Pedig ez a fürdődoktori állás szeget ütött a fejébe. Hogy a manóba is ne!

Háromezer pengő felesztendőre semmi-képpen se bolondság. Csak az a Kende Laczi ne hezudnék annyit, Tücsköt-bogarat összehord s az emberfia azután válogassa ki a jó szemet belőle. Akármennyi valószínűség legyen is a doktori pályázatban, könnyen lehet, hogy ez is csak amolyan halva született gyerek, mint a Laczi házassága.

Hanem a doktor naggyott csalódott.

A házasságból lett valami.

Katinka feljött a fővárosba. Laczi megkérte, de szülei nem adták. Most a gazember megeselekedte azt, hogy ujságka tette, miszerint Kende Laczi eljegyezte magának az irányában ragaszkodó szerelemmel viseltető Szendy Katinkát.

A kasznár dühös lett, három hétig handabandázott s a végén odaadta szegény hirbehozott leányát,

Megtartották az esküvőt.

A doktor volt az egyik tanu. A feje zugett. S mikor Laczi elmondta a pap után, hogy »Isten engem úgy segéljen«, akkor Püsky is morgott valamit. Azt mondta:

— Lépett teszek a fürdőorvosi állás után. Isten engem úgy segéljen.

megy általános választási küzdelembe. Mert hiszen, megkérdezve, a miniszterelnök beismerte, hogy a jelen országgyűlésnek utolsó főrendiházi ülése volt ez, melyen oly súlyos vereséget szenvedett. A képviselőházat tehát legközelebb feloszlatják, s tudjátok meg, mint bizonyosat, kedves elbarátaink, hogy immár határozottan tenni kell!

A „Nemzeti Ujság” következőleg kommentálja a fölloszlatásról szóló nyilatkozatot:

»Az a nyilatkozat, melyet erre nézve a miniszterelnök tett, szinte azt a benyomást kelti, mintha örömeiben és büszkeségében sietett volna minél hamarabb közzétenni egy valószínűsítő interviúnak eredményét, melyet az uralkodóval folytatott. Mit tehet ő róla, hogy legelőször a főrendeknél kérdezték meg s nagy titkától ott iparkodott megkönnyebbülni, ahol ez neki kapóra jött. Maga azonban az, hogy az országgyűlés a miniszterelnök javaslatához képest most egyszerre bevégzi munkáját, már nem ily komikus dolog. Mert azt mutatja, hogy a miniszterelnök mindenekelőtt a kvóta-küldöttségtől akart szabadulni, mely nem mutatott hajlandóságot arra, hogy a kvótát emelje. Mutatja másodszor azt, hogy egyebek között megakart szabadulni attól, hogy be kelljen váltania a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslat törvényerőre emelése tekintetében tett ígértét. Szándékosan oly időben tüzettki a főrendeknél napirendre a törvényjavaslatot, hogy a parlamentben meg nem engedhető kényszerhelyzet álljon elő. Vagy kell a javaslat úgy mint én akarom; vagy ha változtatni mertek rajta, meggátolom még a megegyezés lehetőségét is a két ház között. Ezt, úgy látszik elérte. És most következni fognak a választások, azzalaz egész erőszakkal és mindazzal a botránnyal, a mely az ő kormányzati rendszerétől kitélik. Az ország választói fognak dönteni e kísérlet sikere fölött. Ha nincs elég önérték és becsület bennük, hogy e romlott politika nyakára hágjanak, ez az ország alkotmányát, szabadságát elveszteti.»

A Budapesti Hírlap írja:

»Világosnak tetszik előttünk, hogy a kormány csak éppen a millenniumra való tekintettel halasztotta eddig is e szerencsétlen országgyűlés kivégzését. Mert hiszen a feloszlítás által megsemmisült jó formán minden munkájának az eredménye, a melylyel idejét az utóbbi hónapokban eltöltötte; a pénzügyi bizottság tárgyalása a költségvetésről semmis; a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalása a kutba esett. Bánffy báró miniszterelnök még azt remélte, hogy ezt a javaslatot a főrendek egészben elfogadják. Híveit ma be sem hívta a tárgyalásra, hadd legyen a klerikális tábor a többség. De ez a többség nem ment a csapdába. Elfogadta általánosságban a törvényjavaslatot, csak megmódosította. Azonban törvény nem lehet belőle, mert a fölloszlatással be csapják előle a képviselőház kapuját. Igazuk volt azoknak, a kik kezdettől fogva azt állították, hogy a szabadelvű párti többség soha sem vette komolyan ezt a törvényjavaslatot. Eképpen sok munka tömörked költség kárba vész. Az új országgyűlés november elején ülhet össze. Másfél hónapja lesz a megalakulásra, a föllirati vitára, a budgettárgyalásra (indemnítivel) és a kiegyezési alku megindítására. Ez még akkor is sok volna, ha csupa szabadelvű képviselő jönne ide a választásból, a mi pedig még nem egészen valószínű. Vegyük ehhez hozzá azt a bátorságos kedvet, a melyet a választás élet-halál harcából az ellenzékek összetört romjai magokkal fognak hozni s akkor azt mondhatjuk, hogy nem is bizonyos, de legalább is több, mint valószínű, hogy tavasszal — még egyszer fogunk választani. De történhetnek más csodák is, mert a politika kiszámíthatatlan és tud magán segíteni választás nélkül is, ha kénytelen vele.»

A »Házánk« következőleg jellemzi a helyzetet:

»Az országgyűlés feloszlítása a legerősebb alkotmányos eszköz. Együttal az utolsó is. A korona tanácsosai ezt javasolják s a miniszterelnök, ha nyíltan nem is jelentette ki, hanem megértette, hogy a korona ehhez hozzájárult. Ezt a javaslatot csak a legsúlyosabb

felelősség és a legterheesebb következmények mellett lehet és szokás megtenni. Bánffy miniszterelnök és társai megtették. Valószínűleg garanciákat nyújtottak arra, hogy az országgyűlés előtt álló feladatok, minők a költségvetés, a kvóta és kiegyezési kérdések elintézése előtt mindazok az akadályok elháríthatnak, a melyek ma fenforognak. Joggal kételkedünk abban, hogy ezek a garanciák beválthatók legyenek.

Mert akármilyen legyen a nemzet formaszertü döntése a választási harcban, akármilyen tömegben térjenek vissza a szabadelvű párt emberei a képviselőházba, az a közvélemény, a mely megalakult e kérdések felett, nem változik. Keresztül is erőszakolhat mindent a Bánffy-kormány, de a következmények súlyosak lesznek s elakudott kiegyezéshez, a felémelt kvótához ez a kormány a feloszlítás tényével összekapcsolja a koronát. Ez a felette sajnálatos mozzanat abban, hogy a Bánffy-kormány megkapta a feloszlításhoz a korona engedélyét.

Az »Egyetértés« írja:

»Az ezredéves ünnep egész folyamán telekürtölték ezt az országot szemenszedett hazugságokkal. Az ünnepi hangulat alkalmas volt arra, hogy a kormány és a szabadelvű rendszer dicsőségére hazugságokkal korteskedjenek. És a nagy ünnep befejezésére lángba borulhat az ország! Lesz kegyetlen harc, a milyen még nem volt. Adáz szenvedélyek vad haragja zug végig a nemzetben, mely az imént még hazafias lelkesüléssel volt telve. És báró Bánffy Dezső a szenvedélyek e vad országában találja kedvét. Nem fél a nemzet önértékének méltóságos nyilvánulásától, mert kezében van a hatalom, melylyel lenyűgözi a nemzetet. Az, a ki oly dolgokra képes, mint a milyneket elkövetett, nem retten vissza se erőszaktól, se törvényteleniségtől. Zabolátlanul toporzékolhat keresztül-kasul féktelen természete a nemzeti akaratot; hatalmi vágya kielégítésének útjában nem áll se törvény, se az igazságnak és jósnak becsületes méltánylása. Megesinálta magának az örvényt, keresztül is vágat rajta. Oh, ha lenne ebben a nemzetben elegendő önérték ahhoz, hogy megértvén a hitvány játékot, melyet üzenek vele, jogaival és legszentebb érdekeivel: föltámadna és erejét kifejezésre juttatná akaratának nyilvánításával minden erőszak ellenében is! Így bekövetkezhetnék a nagy és igazságos megtorlás egy ocsmány rendszeren és ennek önzéssel telt emberein. Az országgyűlés feloszlítása sikra szólítja a nemzetet! Az ország érdeke, a legszentebb kötelesség parancsolja, hogy a harcban becsületesen állja meg helyét.»

A »Pesti Hírlap«, ez a szemita-liberális lap egész nyíltan agyonbunkózással fenyegeti az ellenzéket. Ezt így írja meg: »Ha a választások küszöbön vannak s ezt az ellenzék magatartása idézi föl, annál rosszabb rája nézve; mert akkor nincs ideje többé arra, hogy az eszmék és elvek kihontott zászlajával jelenjék meg a nemzet színe előtt. Eszme nélkül, vakon s vak ösztönök által vezetve fog küzdeni ezáltalánul s előre megjósolható balsikerral. El fog bukni a küzdelemben.«

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 1.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Apróbb bejelentések után elnök jelenti, hogy a főrendiház tegnapi határozatáról áterkezett az üzenet kinyomtatás végett.

A képviselőház fölloszlatása.

Horánszky Nándor: Szemérem lobbantja a kormányt, hogy a kuriai bíráskodás tegnapi tárgyalásával s oda át a házban aképviseelőház üzenetének ki napratüzésével komédiát üzött. Imparlamentarizmusnak mondja azt is, hogy a feloszlításról a főrendiházban nyilatkozott s elvárja, hogy itt is megteszi nyilatkozatát.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök osztja Horánszky ama nézetét, hogy a Ház feloszlításáról itt kell nyilatkoznia. De a véletlen úgy

adta, hogy a főrendiházban éppen ellenzéki oldalról s megengedi: nem egészen alkotmányos uton és szokatlanul — megkérdőjelezte s ő felelt, mert szemérem lobbantották volna, ha tegnap nem felel, hogy ma felelhet, tegnap akkor mért nem felelt? Szükséges azonban, hogy itt is kijelentse, mikép a kormány a képviselőházat feloszlítani elhatározta s a legközelebbi napokban arra nézve kikéri ő Felsége határozatát. Ő kereste a garanciákat, melyekkel a budget letárgyalható legyen, de ezeket nem kapta meg. (Kiáltások: Hol kereste?) Most maga is azt mondja, hogy a költségvetés tárgyalását halasztják el. Tiltakozik Horánszky amaz állítása ellen, hogy a kuriai bíráskodással komédiát üzött, mert a javaslat törvény szerint tárgyalatott s visszafog küldetni a Háznak.

Ugron Gábor: Hivatkozik arra, hogy ő, mikor a költségvetést benyújtották, megmondta, hogy tegyük ad akta, mert vagy nem lesz budget, vagy nem lesz kormány. A tegnapi leszavazást a kormány rendezte. Szomorú látvány az, hogy Magyarországon a választásokra zsorásoktól és üzerektől szedik össze a pénzt (Zajos tetszés a balon), magukat kínálják a piacon. Magyarországon már nem a zsiványok és betyárok, hanem a választó elnökök ellen kell fegyverkezni. — (Óriási tetszés balföl, zaj jobbról.)

Elnök: Figyelmezteti szónokot, hogy ne beszéljen általánosságban.

Ugron Gábor: A tisztességes elemeket kivesszem. Gondolom, ezzel a tiszteletreméltó elemnek elégtételt adtam. Önök a választási visszaélésekkel küzdenek, — vigyázzanak, a megtorlás ideje el fog érkezni. (Zajos ohó! — balföl.)

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: Nem akar azon a hangon felelni, melyet Ugron használt. De kötelessége felelni arra, hogy ő szavaztatta le tegnap a kuriai bíráskodást.

Éppen a főrendi ellenzék volt az, — mely tudvalevőleg az egyházpolitikában Ugron Gáborral együtt tartott, mely most a javaslatot leszavazta, tehát nem vádolható a kormány azzal, hogy a javaslatot ő maga buktatta meg.

Ugron Gábor kijelenti, hogy igenis ő elenezte az egyházpolitikát, de mindenki tudja, hogy a főrendi ellenzék a revíziót akarja, ő pedig nem akarja.

Bánffy röviden felel.

Helffy Ignác kijelenti, hogy a kormánynak nem lett volna szabad megengedni, hogy a néppárt olyan erőt merítsen a választásokra, amilyet most a főrendiház tegnapi tárgyalásából merített. Ha nem volt benne biztos, hogy a javaslatot keresztül tudja vinni, akkor nem is lett volna szabad tárgyalatni. Kérde, micsoda garanciák azok, melyeket Bánffy keresett?

Polónyi Géza: A miniszterelnök ur garanciákról beszél. Micsoda garanciák azok? Ha értelmet tulajdonít a miniszterelnök szavainak, ezeket az ellenzéken kereshette. Kijelenti, hogy ilyen garanciáról nem tud. (Egy hang: Hát pártvezér ön?) Kijelenti, hogy ő már 4 hónap előtt biztosan tudta, hogy október elején a ház feloszlítják. Ámitás az, amit a miniszterelnök mond s föl szólítja, hogy sz ország-nak és pártjának reputációja érdekében nyilatkozzék. A miniszterelnök hónapok óta egyéb szóval se foglalkozott, mint a ház feloszlításával. A főispánok nem mernek senkit kandidateálni, míg el nem hozzák a passe-partout — (Ugron Gábor: A bárcát! zajos derűtség.) Mi az oka? Mondják, hogy a korona kívánata, hogy a kuriai bíráskodás a főrendiházban meg-bukjék.

Végül a miniszterelnök magyar szívéhez szól s kéri, hogy tartózkodjék a törvénytelen-ségektől. Kéri egyben, hogy a főrendiház átküldött jelentését ne nyomassák ki, csak vegyék tudomásul.

Bánffy báró kormányelnök felel Polónyi Géza beszédére s kijelenti, hogy nincs kifogása a főrendiház üzenetének kinyomtatása iránt.

A Ház többsége elhatározza, hogy a főrendiháznak a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslat elfogadására vonatkozó üzenetét kinyomtatja és kiosztatja. (Közbekiáltások: Minek? Hisz' ugyis fölloszlatják az országgyűlést. — Ujabb közbekiáltások: Hátha nem oszlatják föl. Hátha a korona Apponyit bizza meg újra a kabinet-alakítással? M o z g á s a jobb oldalon, derűtség a bal- és szélső baloldalon.)

A vaskapu és a magyar nemzet.

Ezután Komjáthy, Ugron és Apponyi interpelláltak a miatt, hogy a vaskapu megnyitásánál Magyarország közjogi állását megsértették.

Bánffy b. miniszterelnök azzal akart kisiklani, hogy hiszen több magyar nemzeti zászló volt ott kitűzve.

Az interpellálók erre utaltak arra, hogy a magyar kereskedelmi miniszter által készített három billikomon a kétfejű sas volt, holott azokra a magyar czimert kellett volna vésetni, sőt zománczban a magyar nemzeti színeket feltüntetni. (Közbeküldetés: Áru-lók a miniszterek!)

A Ház többsége válasz nélkül hagyta ehazafias aggodalmakat és szó nélkül tudomásul vette Bánffy b. mosakodását.

Szalay Imre, Hock János interpellációi szombatra maradtak.

Ülés vége 1/2 2 órakor.

Tanulságok a nemzetközi gazdakongresszusból.

Ezután az egyes szakosztályok tárgyaira tért át, a valutakérdésre vonatkozólag így nyilatkozott:

Azt a kérdést is tanulmányozni fogjuk, vajon és mennyiben járult az arany és ezüst értékarányában beállott változás a gabonaárak hanyatlásának siettetéséhez.

Nem tagadható ugyanis, hogy az arany és ezüst értéke közti ingadozás sok tekintetben zavarólag hat a termelésre s annak mellőzése számos nagy érdeket elégitene ki.

A megvitatandó kérdés lényege az, hogy egy erre vonatkozó egyezmény létesülésére van-e kilátás, s hogy ha igen, mily hatású lenne annak emberi előrelátás szerint közgazdasági viszonyainkra, különösen pedig mezőgazdasági bajaink szanálására?

A magyar államnak meg van a maga törvényhatóságilag szentesített valuta politikája, melyhez bizalommal ragaszkodik, mind a mellett nem lett volna helyes e kérdés tudományos megvitatása elől elzárkózni akkor, amikor e vitának gazdakörökben oly érdeklődéssel néznek elébe s annak megoldásához sokan annyi reményt fűznek.

Ezután gróf Károlyi Sándor az O. M. G. E. nevében, Gerlóczy polgármester pedig a főváros részéről üdvözölte a kongresszust, mely azonnal megkezdte tanácskozásait.

Nem lehet czélunk ennek részletes leírását adni, de addig is míg a hivatalos jegyzőkönyvek megjelennek ki kell emelni azt, hogy azok, a kik okulást és támogatást reméltek merithetni az eszmecseréből, nem csalódtak. Azt várni, hogy a kongresszus egyértelmű megállapodásra jusson, igazán gyermekes lett volna, de hogy az elért eredmény még is mennyire fontos, azt ha más nem, a külföldi lapoknak a kongresszusról adott bő tudósításai is mutatják.

A német agráriusok lapja a »Deutsche Tagesztg.« nyíltan kimondja, hogy a budapesti kongresszus az agrár mozgalom fejlődésében korszakot fog alkotni már csak azért is, mert itt találkoztak legelőször a különböző nemzetek agráriusai. Itt hangzott el először a megvalósulásra való reménnyel az a fölhívás:

»Gazdák, a két félgömbnek, az egész művelt világnak gazdái egyesüljétek, szervezdjétek, míg nem késő, mert mihamar késő lehet!«

A kongresszus eredménye gyanánt ki kell emelnünk a régi tultermelési teoriának, mint az árcsökkenés főtényezőjének megdülését. Akadtak ugyan, akik védelmére keltek, de a védelem gyöngye volt arra, hogy a támadásokkal szemben helyt álljon. Mindinkább kitűnt, hogy az elmélet csak azért tartotta annyi időn át magát, mert nagyon kényelmesebb volt és mert sokáig nem akadtak, akik erős kritika alá vették volna. Mihelyt ez megtörtént szétfoszlott.

A másik nagy eredmény az, hogy William Ch. Smithtel és Ruhlanddal szemben senkisé akadt, ki a határidő-üzleteknek, a börze köve-

telt megrendszabályozásának védelmére kelt volna, pedig legalább magyar részről voltak olyanok ott, a kiknek ez már csak következetesség szempontjából is kötelességük lett volna.

A valutakérdésnél nem lehet félreismerni a bimetalistikus törekvések térfoglalását és nem lehet említés nélkül hagynunk azt, hogy a magyar aranyvaluta megteremtői közül egyik sem mert sikra szállani és nem kísértette czáfolni a kettős valuta híveinek azt az állítását, hogy az aranyvaluta az árak további leszállításának és így új nyomorúságnak lesz okozója. Pedig a dolog igazán érdemes lett volna reá.

A közép-európai vámszövetség tekintetében a tanácskozásokban részt vett tagok többsége pessimisticus álláspontot foglalt el.

Ezek az eredmények kivül nem kevésbé becses volt azon társas érintkezés, mely a tagok közt kifejtett, s mely a jövőre nézve új sikereknek csiráját hordhatja magában és reméljük Európa agráriusainak szorosabb összekapcsolódásához fog mielőbb vezetni.

M. G. Sz.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Oktober 3., 4. Löverseny a nagyvárad gyepen.
 4. A nagyvárad kath. kör millenniumi ünnepélye.
 5. Megyei közigazgatási ülés d. e. 10-ór.
 7. A Csányi György elleni sajtótárgyalás.
 8. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
 18. A főreáliskola palotájának fölavatása.

* A Kath. kör millenniumi ünnepélye.

A nagyvárad »Katholikus Kör« vasárnapi millenniumi ünnepélye iránt mind nagyobb érdeklődés mutatkozik városzerte s tömegesen kérnek meghívót a szépnek ígérkező ünnepélyre s jegyeznek elő a társasvacsorára kibocsátott aláírási-íveket. A kör tagjai az ünnepélyt megelőzőleg részt vesznek reggeli székelyházban tartandó hálaadó istentiszteletben. A d. e. 11 órakor tartandó ünnepély műsora: 1. Hymnus. Erkel Ferencz-től. Előadja az énekkar. 2. Elnöki megnyitó. Tartja Palotay László kanonok, egy-let elnök. 3. Történelmi értekezés. Tartja dr. Karácsonyi János theol. tanár, a m. t. Akadémia I. tagja. 4. Királyhymnus. Beleznay Antal-tól. Előadja az énekkar. 5. A magyarok Nagyasszonyához, Kemenes Ferencz-től. Szavalja Imrik Gusztáv ügyvédjelölt. 6. Szózat. Egressi Béni-től. Előadja az énekkar. — Az ünnepélyt a Zöldfa szállóban este 8 órakor társas vacsora fejezi be, melyen a kör tagjai családjaikkal együtt részt vesznek. Egy teríték ára 1 frt 50 kr. Jegyek szombaton délig bezárólag válthatók: a kör helyiségében, Wurst József üzletében, Fetsz Anlál és Imrik Gusztáv uraknál.

* Szt. István-ereklje betétele Székesszékfejvára. Szent István koponya-erekljeje a negyvennapos kitétel után szept. 30-án este 1/2 9 órakor tételbe a hívek nagy sokasága jelenlétében. A loretoi litánia elmondása után ünnepélyes Te Deum tartatott. A szt. ténykedést Gremspurger István apátplébános tartotta.

* A kolozsvári Mátyás-szobor alapkövetétele. Nagy fényvel programmszerűen folyt le tegnapelőtt Kolozsvárott a Mátyás király szobor alapkövetétele. Az ünnepély kezdetén a főtéri templomban tartott istentiszteleten a nagy számban összerereglett előkelőségen kívül jelen volt királyi Felsége képviselője: b. Fejérváry Géza honvédmiszter, továbbá a kormány képviselőiben b. Jósika Samu miniszter. A szt-misést Biró Béla apát-kanonok végezte. Az isteni tisztelet után a szobor helyére vonultak, a hol a Mátyás szobor-bizottság elnöke: Hegedűs Sándor, Kolozsvár képviselője hosszabb beszédet tartott. Báró Fejérváry Béla miniszter a király nevében örömet nyilvánította az ünnepély sikere fölött, aztán Jósika Samu intézett beszédet a jelenvoltakhoz, a kormány nevében. Az alapkövetéleti okmány felolvasása után Isten áldását kívánta az emlékműre. Az alapkövetétele után Kolozsvár város millenniumi

zászlóját avatták fel, s letették a technológiai iparmúzeum alapkövét. A szép ünnepélyt bankett, színházi diszeloadás és népiünnepély zárta be.

* A múzeumkert átalakulása. Mint lapunk irodalmi rovatában olvashatni, a múzeumkert nem sokára oly átalakuláson fog kezesztül menni, mely a Schlauchternek s egyáltalán a város külső képének nem csekély szépülésére szolgál. A régészeti egyet. i. lebontatja a múzeumkert a Schlauch parkra néző rideg kőfalát s helyébe a homlokzathoz hasonló kerítést emeltet, úgy, hogy mihelyt a még e hónapban elültendő bokrok tavaszra kizöldülnek, a múzeumkert a pompás Schlauchpark természetes folytatását fogja képezni, annál inkább, mert a múzeumparkot is Barényi püspöki kertész művészi keze fogja beültetni, ki a Schlauchparknál oly kiváló tanuságát adta jó izlésének s szakértelmének. Valóban ideje lenne, hogy a város közönsége nagyobb mérvben pártolná az egyetlet, amelynek a város 1.) egy szép, s fontos utvonatát (múzeum utat) 2.) egy az országban párját ritkító múzeumot végre 3.) egy parkot köszönhet.

* Egy család kikeresztelkedése. Debreczeni lapok után említettük, hogy Steinfeld Mihály debreczeni nagybirtokos családjával együtt a r. katolikus hitre tért. Mint biztos forrásból értesülünk, a kikeresztelkedés még nem történt meg s így a debreczeni lapok közlése még korai volt.

* A múzeum gazdagodása. Vasárnap, okt. 4-én már ki lesz állítva a múzeumban az ártándi aranyelet, amely 21 drb lőszerszámdiszitéből áll, a hatalmas koponyával és a lőfejjel, amelyek szintén a sirban találtattak Ugrancsak megérkezett Budapestről az elhunyt Bölönyi Sándor olajba festett arc képe, amely Ábrányi Lajos jeles ifjú festőnk kiválóan sikerült műve, s mely a diszes Bölönyi könyvtár egyik kiváló diszelesz. Még érdekesebb gazdagodásnak néz elé örvendetesen fejlődő múzeumunk, amennyiben nem sokára átfogják szállítani a püspöki palota korridorjáról a régi várban állott székesegyház 1883-ban kiadott köveit, melyek legalább néni fogalmat nyújtanak a Báthory püspök által pompás csucsives stílusban átalakított tempom monumentális díszéről, a mely faragott fehér kőből épült, s négy sugar tornyával, az előtte álló remek szobrokkal kivülről kétségkívül sokkal impozánsabb, művészből volt jelenlegi, oly nehézkes, szegényes kathedrálisunknál. — Ugyancsak e napokban küldtek be Nátáfalussy Kornél főigazgató és Dr. Kornstein Lajos orvos egy, e zászad elejéről való, az úrvárosi temetőben talált zöld kővel ékes rézkarpereczet s néhány régi, részint népvándorlaskor, részint még régebbi ezüstgyűrűt.

* Halálozás. Résztvétel vettük a következő gyászjelentést: Feltóthy Ödön és gyermekei: István, továbbá László nejjével Beér Annával és Annuska leányukkal méltán bánatos szívvel tudják az áldott, jó feleségnek, anyának, anyósának, nagyanyának Feltóthy Ödöné, Muszil Teréziának élete 58-ik, boldog házasságának 37-ik évében hirtelen történt gyászos kimúltát. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 2-án d. u. 4 órakor, az uri-utczai 691. számú háztól fognak a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai után az olasz-i közsirkertben eltemettetni. Mely végtisztességre az elhunynak rokonai, barátai, ösmerősei meghivatnak. Az engesztelő szent mise-áldozatok folyó hó 3-án, d. e. 10 órakor, az olasz-i plebánia templomában fognak az egek Urának bemutatni. Nagyvárad, 1896. október 1. Áldás a meghalt emlékére!

* Kiss Rezső, aljegyző a nagyvárad törvényszéknél a napokban kiváló sikerrel tette le a bírói vizsgálatot Budapesten a kir. ítélőtáblán. A törvényszék e szorgalmas s nagyreményű tisztviselőjének, és társadalmi életünk e rokonszenves alakjának vajmi számosan gratuláltak a fényes eredményhez, akikhez mi is csatlakozunk.

* A nagyvárad löversenyek. Az idei löversenyek a nagyvárad gyepen kiválóan érdekesekek ígérkeznek; az egyes versenyekre igen sok nevezés történt s ezuttal is Nagyvárad és

Biharmegye legjelesebb sportférfiain kívül a fővárosból és az ország más vidékéről is sokan vesznek részt versenylovaikkal a futtatásokban. Előkelő vidéki családaink közül már többen bejöttek Nagyváradra; a verseny-rendben bizottság nagy buzgalommal intézi a még szükséges munkákat, hogy a verseny minél érdekesebb, sikeresebb legyen. A verseny szombat és vasárnap délután megy végbe a Boné-kut mellett levő versenypályán. Kezdeté mindkét nap délután fél 2 órakor.

*** Elnök-választás az iparostanoncz iskola bizottságában.** A nagyvárad iparostanoncz iskolai-bizottság elnökválasztásra készül; eddigi elnöke: Ragány János városi főszámvevő, aki egész ambícióval viselte e tiszte, elfoglaltsága miatt állásáról leköszönt. A bizottság hétfőn, október hó 5-én, délután 3 órakor ülést tart, a melyen betölti a megüresedett elnöki állást.

*** Fegyelmi ügy egy főgondnok ellen.** Mezőtúrról jelentik, hogy Ádám Sándor dr. volt orsz. képviselő, az ev. ref. egyház főgondnoka ellen, felsőbb egyházi hatósága fegyelmi vizsgálatot indított. Az ügy egyházi körökben nagy feltűnést keltett. Ádám Sándor dr., hír szerint bejelentette az ev. ref. egyház kebléből való kilépését.

*** Az ujonczok berukkolása.** Tegnap reggel nagy mozgalom volt a várban. Az egyéves önkéntesek jelentkeztek, továbbá azok, kik már egyszer ki lettek szuperálva, de időközben helyre jött az egészségük. Tegnap utaztak el a tüzer önkéntesek Temesvárra, a huszárok pedig Debreczenbe, hol ez idén az önkéntesi iskola lesz is így nálunk csak a 37-ik gyalogezred önkéntesei maradnak. A hároméves bakák egy része ma, a másik része pedig holnap fog berukkolni.

*** A hol kirekesztik a zsidókat.** A következő igen érdekes árverési hirdetményt küldötték be a »Fejérmegyei Napló«-nak:

Árverési hirdetmény.

Alulírott községi előjáróság ezennel közhírré teszi, hogy a

csanádosi községi korcsmaház

folyó évi szeptember hó 27-ik napján d. u. 3 órakor nyilvános árverésen 1897. január 1-től 1, esetleg 2 évre, a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

Árverezni az izraeliták kivételével bárkinek lehet.

Árverezők 30 frt bántapénzt tartoznak letenni a községi bíró kezéhez, mely összeg bérlet által azonnal kiegészítendő 200 frtra, ami kauczió gyanánt szolgál.

Az árverési feltételek a körjegyzői irodában — a hivatalos órák alatt — megtekinthetők.

Csanád, 1896. szeptember 10.

Szabó Dezső,
körjegyző.

Temfli Ferencz,
bíró.

*** Rendőri hírek. Hűtlen cseléd.** Cs. Eszter egy ideig becsületesen szolgált. Hanem egy idő óta, mintha csak az ördög bujt volna belé, semmi hasznát sem lehetett venni. Tegnap aztán lopáson csípték, gazdájától több ruhaneműt kezelt el. A hűtlen cselédet bevitték a rendőrséghez. — **Talált kerékpártáska.** A nagyvárad szinkör udvarán egy kerékpártáska találtatott. Tulajdonosa e tárgyat kellő igazolás mellett átveheti Faludy Soma rendőrmesternél. — **Karambolozó kocsi.** Tegnap délután a fő-utczai bazár előtti részén a 81. sz. bérkocsi tulajdonos, neki hajtott egy szódavizes kocsinak és rudján kívülről részét összetörte, úgy hogy a szódavizes kocsi egy darabig nem mehetett tovább és nagy torlódást idézett elő. A látványnak óriási néző közönsége akadt, míg aztán végre odébb húzták, az összetört kocsi, mely képes volt nagyvárad fő-utczáján a forgalmat megakadályozni. — **Verekedés.** Nagyvárad egyik mulatóhelyén egy csapat leány és néhány fiatal ember között botrányos verekezés ment véghez. Az ügy fel lett jelentve a rendőrséghez, hol erélyes vizsgálatot indítottak ez ügyben. Üdvös lenne az ily botrányok ismétlődésének elkerülése végett a tettesek szigorú megbüntetése.

Nagyvárad város közügyei.

Közigazgatási ülés.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap rövid ülésben letárgyalta az elmúlt hónapban felmerült ügyeket.

Jelen voltak: Beöthy László főispán elnök, Sal Ferencz, Némethy Károly, Mezey Mihály, dr. Grósz Albert, Rácz Mihály, Sipos Orbán, Lánzy Leó, Mihály Adolf, Frankó Endre, Dús László, Hoványi Géza, Hoványi Ferencz dr., Rádl Ödön, dr. Berkovits Ferencz.

Az ülés megnyitása után felolvastattott a polgármester havi jelentése, melyből közöljük a következőket:

A közegészségügy állása.

A közegészségügyi állapot szeptember hónapban kitűnő volt. Míg augusztus hónapban 42, addig szeptember hónapban csak 18 gyermek halt el bélhurutban. A járványos betegségek közül a vörheny 3 esetben fordult elő, 1 halálozással; a ronszoló toroklob 6 esetben okozott megbetegülést és 1 esetben halált; hasi hágy-máz kettő volt, halálozás nélkül.

Élve született összesen 112 gyermek, 67 fiu, 45 leány; halva született 2.

Elhalt összesen 76 egyén, köztük 16 idegen; nemre nézve 42 férfi, 36 nő.

A halálozások városrészek szerint: Olasziban 20, Ujvárosban 17, Váralja-Velenczén 21, a kórházakban 18.

Öt éven aluli gyermek összesen 40 halt el, köztük 8 törvénytelen.

Az állategészségügyi állapot nem volt kedvező, mert több ragályos betegség lépett föl. A kellő óvintézkedéseket megtették.

A közbiztonság.

A közbiztonsági állapot elég jó volt szeptemberben, mert dacára az országos vásárnak, csekély számmal fordultak elő bűncselekmények. Nagyobb bűneset fordult elő szept. 27-én éjjel, midőn az orosz templomba Gobóczy Lajos rovott előéletű egyén betört, de elfogták s az ügyészséghez kísérték.

Lopás 23, súlyos testi sértés 2, könnyű testi sértés 8, csalás 2, sikkasztás 5, hatóság elleni erőszak 1 és magánlak megsértése 2 esetben fordult elő.

Letartóztatva volt összesen 67 egyén, ezek közül az illetékes bírósághoz átkisérteztett 16, eltolonczoltatott 51.

Kihágási feljelentés 116 esetben volt.

Orvosrendőri boncsolás 2 esetben teljesített.

Az adók befizetése.

A közadók szeptember havi bevételi eredménye nem kedvező, mert 2717 frt 54 krral kevesebb kincstári adó folyt be, mint a múlt év hasonló időszakában.

Befolyt:

Kincstári adóban . . .	8825 frt 85 kr,
késedelmi kamatban . . .	372 frt 04 kr,
hadmentességi díjban . . .	156 frt 46 kr,
bélyeg- és jogilletékekben . . .	3318 frt 84 kr,
iparkamarai díjakban . . .	231 frt 24 kr,

mely összegek a királyi adóhivatalba szállítottak át.

A jelentés további folyamán megemlékezik a polgármester az iparügyről, a közmunkáról és az egyes hivatali osztályok tevékenységéről.

A jelentést a szakelőadók nemleges jelentéseivel együtt tudomásul vették.

A pénzügyigazgató jelentése.

A pénzügyigazgató jelentése szerint egyenes adóban befolyt az év elejétől aug. hó végéig 432 ezerfrt, 14 ezer frttal kevesebb, mint az elmúlt év hasonló időszakában. Augusztus végén maradt hátralék 224.097 frt. A hadmentességi díjak befizetésénél szintén némi visszacsúszás tapasztalható.

Tudomásul vették s még néhány apróbb ügy elintézése után az ülés fél 4 órakor véget ért.

Az árlejtés eredménye.

A napokban tartották meg a városházán a Nagyvárad város részére szükséges munkák,

ruhaneműek, világítószerek szállítására az árlejtést. A pályázatok eredményét már közöltük. Az árverelő küldöttség a pályázatokat kiadta a főszámvevőnek, hogy számítások alapján tüntesse ki a legelőnyösebb ajánlatokat. Ezzel már elkészült Ragány János főszámvevő s előterjesztéséhez képest az árverelő küldöttség a következő legelőnyösebb ajánlattevőkkel javasolja a szerződések megkötését:

A Zöldfa alatt levő 1. sz. bolthelyiségre Jung Ferencz 600 frt; az 5. sz. bolthelyiségre özv. Schossberger Edéné 600 frt; az újvárosi elemi fiu iskola épületében levő 1. sz. boltra Atyim Péter 250 frt; a 2. sz. boltra Lévy Jakab 201 frt; a 3. sz. boltra Rákos Viktor 125 frt; a 4. sz. boltra Bogdán Antal 115 frttal.

A hirdetést a blákrá nézve Rákos Viktor adott be ajánlatot évi 62 frt összeggel.

Silbermann Ignác erre nézve pótajánlatot adott be, a melyben az első 10 évre 100 frt. évi bért, a második 10 évre évi 150 forintot ajánl. Kötelezi magát 10 vas hirdető oszlop felállítására.

A tűzifára a legelőnyösebb Diósy Ignác fia Lajos ajánlata köbméterenként 3 frt 25 krral.

A rendőrök és tűzoltók ruházata a Spitz Bernát Budapestről 27 $\frac{1}{100}$ % engedménnyel.

A kőműves munkákra Guttman József 18 $\frac{1}{4}$ %-al;

az ács munkákra Guttman József 14 $\frac{1}{4}$ %-al;

a mázoló munkákra Havasi Zsigmond 1 $\frac{1}{2}$ %-al;

a lakatos munkákra Németh Antal 31 $\frac{1}{2}$ %-al;

a kerékgyártó munkákra Heidelberger Ferencz 35%-al;

a cserépező munkákra Tárnoky László 27 $\frac{1}{2}$ %-al;

a kovács munkákra Sável János 40%-al, ezenkívül a lovak patkolása átalány összegért; a szobafestő munkákra Grünfeld Soma az egységárért, engedmény nélkül;

a bádógos munkákra Hann László 33 $\frac{1}{10}$ %-al;

az utcza burkolási munkákra Ländler Ferencz tételenként;

az üveges munkákra Déry János tételenként;

az asztalos munkákra Tóth József 22%-al;

a kavics és sárhordásra Munk Jakab a városon belül $\frac{1}{10}$ -ed %-al, a városon kívül 1 $\frac{1}{2}$ %-al;

a gyertya szállítására Kiss és Kádár cég az Apolló gyertyával, 35 $\frac{1}{2}$ krért csomagonként;

a petroleumra Krugstein Izidor, különként 17 $\frac{1}{4}$ -krral.

A szerződéseket a t. főügyész elkészíti s beterjesztik a közgyűlés elé.

EGYESÜLETEK.

Az orvos-egylet szakülése.

A nagyvárad orvos-egylet tegnap délután fél öt órakor szakülést tartott, mely a szokott-nál sokkal látogatottabb volt, amennyiben huszonegy orvos jelent meg.

A távollevő elnök helyett, a tagok kívánságára dr. Grósz Albert elnökölt.

Az ülés első tárgyát dr. Goldstein Sándor előadása képezte, melyet a »Thyrojodin«-ról tartott. A szépen előadott s gondos tanulmányt az egyleti tagok zajos tapsvihara követte.

Ezután az egyesület elhatározta, hogy az ugynévezett: »Szabad orvosválasztás« ügyében, a kérdés tanulmányozására nézve, melynek feletle nagy fontosságot tulajdonítanak, egy öt tagu bizottságot küldenek ki, mely küldetéséről a legközelebbi ülésen fog beszámolni.

Az egyleti titkár: dr. Berkovits Miklós jelentést tett a szeptember hónapban, Budapesten megtartott orvosi nagygyűlés eredményéről. A jelentés az egybegyűlt számú tagok tudomására szolgált.

Végül a városi és megyei főorvosi jelentések olvastattak fel s különösen a városi főorvos jelentése a város közegészségügyi állapotára

vonatkozólag élénk örömet keltett, amennyiben mindegyre kedvezőbbek és kedvezőbbek az egészségügyi viszonyok.

Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést bezárta.

IRODALOM

A biharrérmegyei és nagyvárad
régészeti és történelmi egyesület választmánya október 1-én délután 5-kor gyűlést tartott. Jelen voltak: dr. Beöthy László főispán, elnök, dr. Karácsonyi János titkár, Gálbory Sámuel pénztáros, Cséplő Péter ör. dr. Némethy Gyula helyettes ör., Nemeskey Andor, Des Echerölles Kruspér Károly, dr. Bozóky Alajos, Géczy Lajos, Beöthy Lajos, bizottsági tagok: Elnök: jelentő, hogy dr. Schlauch Lőrincz ő eminenciája az Ipolyi gyűjtemény ellenőrzésére az egyházmegye részéről dr. Fraknoi Vilmos püspököt és Bunyitay Vincze kanonokot nevezte ki. Az egyesület részéről valószínűleg Tóth Dezső és Hegyesi Márton fogják a tisztet viselni. Az egyesület ezek után jegyzőkönyvi köszönetet szavaz Zichy Ferencz grófnak, a ki az elnök jelentése szerint erdejéből bokrokat, s cserjéket ajánlott meg a múzeum-park beültetésére; Bölönyi Józsefnek, a ki elhunytt öccse, néhai Bölönyi Sándor értékes történelmi könyvtárával nemkülönbön arczképével gazdagította a múzeumot; dr. Móricz Ernő pocsjai körorvosnak, a ki a sóstói jótékonycélu bál 60 frtnyi jövedelmét az egyesületnek megküldötte; a nagyvárad i. sz. egyházmegyének, illetőleg szentiszékeknek, a mely dr. Karácsonyi jelentése szerint a régi székesegyház 1883-ban fölsólt köveit letétképen átengedte az egyesület számára, mely érdekes régiségek átvételével s a múzeum lapidáriumába való szállításával Kőzépessy Gyula és dr. Némethy Gyula öröket bizza meg. A választmány megbizta a kertrendező bizottságot, hogy Barényi kertészszel, kinek egy ismerőse vállalkozik a múzeum-park déli kőfalának alapig való lehordására s a homlokzati kerítéshez hasonló kerítés felállítására, — ez érdemben értekezzék s a szükséges óvintézkedések mellett a nevezett kőfal oly kíváncsi eltávolítását minél előbb eszközölje ki. Megszavazza továbbá a választmány Forgó Lajos házfelügyelőnek a kért 10 frtnyi rendkívüli remunerációt tekintettel tanúsított szorgalmára és ügyességére; köszönetet szavaz Cséplő Péter örök, ki az ártándi lelet fölsóltatása és ismertetése körül annyit fáradozott; Náthafalussy Kornél és Dr. Kornstein Lajosnak, kik egy érdekes, zöld kőekkel díszített körülbelül 100 éves rézkarperczet s több népvándorlaskori és régibb ezüstgyűrűt küldtek be. A választmány örömmel veszi tudomásul a következő új tagok belépését; Bundala Mihály, Zelinka János, Erdélyi Károly, Millye Gyula, Olasz Gyula. Végre fölhívja a választmány az építészeti bizottságot, hogy a múzeum épületén konstátált hiányok pótlása után az építész Rimnóczky Kálmánt fizesse ki a szerződés pontjai értelmében. Az elnök fölhívja még a pénztárost, hogy hozzávetőleges költségvetést készítsen s azt a választmány elé terjeszsze, sa gyűlést bezárja.

Igazságszolgáltatás.

Körözés. Az aradi kir. törvényszék által nagyvárad születésű Bárdos G. Salamon, lopás büntetése miatt kilenez havi fogházra ítéltett. Bárdos G. Salamon, Nagyváradon hosszas ideig mint kereskedő működött s mivel büntetés idejének leülése végett a mai napig sem jelentkezett, tartózkodási helye pedig ismeretlen, ország szerinti köröztetése elrendeltetett.

Perelhető-e a nyelvez asszony? Érdekes percsomó érkezett a nagyvárad kir. törvényszék polgári ügyosztályához. Egy fiatal asszonyt szerelnék, ki nyelvvel a szomszéd házból a lakókat kikergette. S. G. a háztulajdonos, látva a folytonos krízist, sőt már egy fél év óta egy lakrésze üressen áll, meri nem képes lakót fogni a szomszédban véghez menő örökös esetepaté miatt. Tudunkkal a szomszéd ez

idő szerint saját portáján azt teszi, ami neki tetszik s ha kissé lármás is, nem ütközik a sz. ba. Így tehát nagyon kétsékes a kártérítés megítélése. A bírök pedig törik a fejüket, hogy mit kellene ez ügyben tenni, S. G. úr is, meg a perelt asszony K. Jné.

Törvényszéki végtárgyalások. A nagyvárad kir. törvényszék büntetőügyi osztálya ma nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá:

Lopás vétségével és más büntetendő cselekménnyel vádolt Szentesi Nagy Lajos bűnügye.

Hamis eskü büntetével vádolt Özv. Nyéky Lászlóné bűnügye.

Hamis vád vétségével vádolt Fazekas István bűnügye.

Erőszak büntetével vádolt Pál János bűnügye.

Lopás büntetével vádolt Bornemissza János bűnügye.

Az ülésen K. Nagy Sándor törvényszéki bíró elnököl. Jegyző Linczinger Gyula.

REGENY-CSARNOK.

Zsebeld ki felebarátodat.

REGENY.

Irta:

GÉRARDE D.

2

De vajjon gyermekeinek nem kellene-e okosabbaknak lenniök, mint az atyjuk?

Ebben a reményben volt a titka az ő szigorának minden kártyajáték ellen. Föl akarta nevelni fiait ama elvek szerint, melyekben ő maga is hitt anélkül, hogy azokat valaha követte volna. Az az óhaj adta meg életének a kedvet s a fűszert, hogy gyermekei minél kevésbé hasonlitsanak hozzá.

Rendszerét minden részletében lelkiismeretesen alkalmazták. Mialatt hosszú török pipájából kényelmesen pöfékelte a füstfelhőket a levegőbe, hosszasán elbeszélhetett a dohányzás káros hatásairól; hanyagul selyemhímzéssel épített hálóköntösbe bújtatva szigorúan megtudta róni a legcsekélyebb rendtelenséget az öltözéken. A korai fölkelés reá nézve amaz éretnyek közé tartozott, amelyre a legnagyobb súlyt fektetette — fiainál. Azért a három gyermeket, miután reggel hat órakor ágyaikból kiszóították, minden reggel odahozták az ő hálósobájába, hogy ott egyik a másik után egy nagy ernyő mögött hideg vízzuhany alatt göröcsön vonaglásban sikítsanak.

Megtörtént egyszer, hogy egy rosszakaratú szolga a szegény Marcint elárulta. A fiu úgy gyűlölte a hideg vizet, amint egyáltalán valamit gyűlölni képes volt. Sokkal kellemesebb volt a vízmedence körüli futkározni, amit az ernyő másik oldalán senki sem vehetett észre. Akkor azonban jött a kegyetlen parancs: félre az ernyővel — nem volt többé menekvés.

A lelkiismeretes atya puha tollas ágyában fekve, selyem takarója szegélye fölött vizsgálódva, felügyelt az ítélet pontos végrehajtására. A három szerencsétlen fiu elbocsátása után pedig megfordult ágyában és tovább szendergett. Jóval később, mikor a firk régen könyveiknél ültek, a friss fürdőtől fölülítve önmaga is odajött, hogy a tanulók haladásáról meggyőződjék.

Bogumilnak feleségét általában sokkal jámborabbnak, jószívűnek és flegmatikusabbnak is tartotta mindenki, semhogy képes legyen arra, hogy kísérletet tegyen férjét romlásából kiragadni. Ez a fölfogás azonban teljesen téves volt. A botor asszonyok sok külső tulajdonsága mutatkozott rajta; hiábavaló könyzárpor, hiszterikus kitörések, szenvedő susogás és alkalmi ájulozások. Ezért csak kevesen fedezték föl, hogy nem volt ő botor asszony. Idegi gyöngék voltak, de akarat ereje hatalmas volt. Régen felismerle ő azt, hogy férje el van veszve, és hogy ha majd Bogumil az utolsó fillért is el fogja játszani, egyedül az ő hozó-

mánya, melyhez a férjnek nem volt szabad nyulni, fogja a gyermekeket a teljes elszegényedéstől megóvni.

Ez az időpont azonban egyelőre még távol volt.

Még éveken keresztül élvezhette a nemes asszony az életet, úgy ahogyan ő szerette élvezni, amint mindig élvezte, amióta ő, az árva a kolostort mint menyasszony elhagyta, hogy egy ismeretlen jövőnek elébe menjen, teljes tudatlanságban származása felől — hiszen azt sem tudta, honnan vette azt a görög élű arczot és azokat a mélységes keleti szemeket!

A főpontokban Bielinskiné egyetértett férjével ennek nevelési rendszereivel; csak azt nem tudta fölfogni, miért kelljen a szegény gyermekeknek hideg téli reggeleken félholtra fagyniök, hogy miért kelljen őket a reájuk nézve ártatlan kártyajátéktól eltíltani.

Az anya tehát kérésközbeveti magát, mialatt az atya egyre korhol:

— A kártya játékra csábit; el vele... és mihelyt Bielinski szeme elől az önvád eme rugói eltűntek, a haragja is csillapodik.

Csak most lép előtérbe az ő egyénisége, való lény: a képzett s szellemes férfiú. Jó kedvében szeretetreméltó modora ellenállhatatlanul vouz; de ha ellenmondásra talál, elveszíti önuralmát és esztelenül szenvedélyessé lesz. Odahívja magához legidősebb fiát.

— Legyetek, ami akartok lenni, ha majd felnőttek. Azt nem bánom, csak ne legyetek játékosok; mondja oktatólag.

Most egyszerre z az ötlete támad, hogy a gyereket rászorítja, mondják meg rögtön, milyen hivatást választanak maguknak. Mert hát ő nem képes soha ellentállani valamely első gondoltnak.

— Kazio (Kázmér), mi akarsz te lenni? Lássuk; olvasd meg a kabátod gombjain: nemes... koldus...

— Én katona leszek! kiált ujongva Kázmér anélkül, hogy a gombjai jóslatát megpróbálná. Nem is kellett neki a jóslat: a butorokon látható kardvágások, a repedés, mely az egyik képen ábrázolt harezi mén szügyében látható, meg a terem egyik sarkában dzsídák gyanánt gúlába rakott seprőnyelek amugy is érthető választ adnak arra a kérdésre.

— Az bizony, lengyel harczos lesz belőled; de nincs még hadseregünk.

Mialatt Bogumil így beszél, akarki össze-
teveszténé ama büszke hadvezérrel ott a festményen

— Kár, nagyon kár; folytatja Bielinski. De türelem, megjő majd annak is az ideje. A hadi mesterséget azonban idegenektől kell tanulnod: inkább Ausztriában, mint Oroszországban. Mire te férfiúvá leszel, addig ismét egy-séges nemzet leszünk.

(Folyt. köv.)

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felől gyorsvonat 7 ⁰⁰ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ³³ és 4 éjjel.	Budapest-Püspökiadány felől gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ²² reggel, 3 ⁴² d. u., 1 ⁴ éjjel.
Kolozsvár felől gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyes- vonat 1 ³² d. u., sze- mélyv. 3 ³⁸ délután, 2 ⁰⁰ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvo- nat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ reggel, személyvonat 10 ¹⁴ éjjel, 11 ²⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felől személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., sze- mélyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh* felől ve- gyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskóh-Belényes* felől vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e. 9 ¹³ este.
Érmihályfalva felől ve- gyesvonat 6 ³⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felől ve- gyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ösi-Kót-Gyoma felől sze- mélyvonat 7 r., vegyes- vonat 1 ³⁵ d. u.	Gyoma-Kót-Ösi felől ve- gyesvonat 10 ⁰⁵ d. e., személyvonat 8 este.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

T Á V I R A T O K.

A király Budapesten.

Budapest, okt. 1. (Saját tud. táv.)
 Király Ő Felsége ma délelőtt ide érkezett; holnap fogadja Bánffy b. miniszterelnököt, ki az országgyűlés fölösztatására vonatkozó legfelsőbb jóváhagyást fogja kikérni. Hir szerint a király Széll Kálmán, Apponyi Albert gróf és más politikai kitünőségeket fogja fogadni, mielőtt a fölösztatást aláírná.

Az országgyűlés fölösztatása.

Budapest, okt. 1. (Saját tud. táv.)
 A fővárosban egyébről sem beszélnek mint az országgyűlés fölösztatásáról. A kormánypárt higadtabb elemei elhamarkodottnak jelzik a kormány eljárását és még sem elég ügyesnek arra, hogy annak megvitatását a főrendiházban s képviselőházban megelőzte volna. Az hírlik, hogy a korona maga kívánta a diszkusziót fölötte, hogy tájékozást szerezzen a hangulatról. Széll Kálmán és más előkelő államférfiak állítólag úgy nyilatkoztak, hogy a kormány ok s cél nélkül belevitte a koronát a választási küzdelmekbe, amelyek bárhogyan üssenek ki, a koronára nézve mindig árnyat fognak vetni.

Az új képviselő-választások.

Budapest, okt. 1. (Saj. tud. táv.)
 Újabb hir szerint a képviselőház fölösztatása október ötödikén lesz trónbeszéddel. A választások november ötödikén kezdődnek, huszadikán már új országgyűlés ül össze.

Apponyi Albert gr. akciója.

Budapest, október 1. (Saj. tud. táv.)
 Apponyi Albert gróf október tizennegedikén kerületébe utazik, hol Jászberényben beszédet fog tartani.

A zala-egerszegi botrány.

Zala-Egerszeg, október 1. (Saját tud. táv.)
 Svastics főhadnagy, a zalamegyei lemondott főispánnak fia, ki Csesznák ügyvédet inzultálta, ma hajnalban a kapott lövések következtében meghalt.

Konstantinápoly csödben.

Budapest, október 1. (Saját tudósít. táv.)
 A Lágymányoson épített Konstantinápoly igazgatósága ma csödtöt kért maga ellen.

Ős-Budavár lángban.

Budapest, október 1. (Saját tudósít. táv.)
 A hirhadt Ős-Budavárban ma tűz támadt, melyet sikerült elfojtani. A tűzrendőri szemle megállapította, hogy Ős-Budavárban a tűzbiztonsági intézkedéseket teljesen elhanyagolták és hogy az e tekintetben is igen veszélyes egy fészék.

Herczegi vendégek Budapesten.

Budapest, okt. 1. (Saj. tud. táv.)
 Alfréd szász-koburg-gothai herceg, Boris Vladimirovics orosz nagyherceg ma Bécsből ide érkeztek.

Szabadkőműves kongresszus.

Trient, okt. 1. (Saj. tud. táv.)
 Az itteni szabadkőműves kongresszus megállapodott abban, hogy az egész világ keresztény népeire

tizenöt nyelven fogalmazott fölívást intéz, melyben fölösztatja őket, hogy a sötétben bujkáló eme közveszélyes szekta ellen óvó-intézkedéseket foganatosítsanak.

KÖZGAZDASÁG.

Az ideai bortermés. Hogy mennyire halad Nagyváradon a szőlőrekonstruálás, legjobban mutatja az idén a hegyen elért eredmény. Tavaly már a kosárszámra eladott szőlőn, — ami a nagyobb részt képezte, — ezer hektoliter must termett. Az idén még nagyobb mennyiségben fogyasztottak és szállítottak el nyerstermést, a jég, sőt némely helyen még a peronoszpóra is jelentékeny pusztításokat vitt véghez, mégis a jövőhéten megkezdődő szüreten, több mint kétezer hektoliter, must termésre lehet kilátás. Ez ezredmény felette meglepő s mindenesetre fokozni fogja a szőlőbirtokosság munkakedvét.

Nagyváradai hetivásár.

— Szeptember 29. —

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1896. szeptember 29-ik napján tartott vásárbán eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Ó buza 6.10 Uj buza 6.00 Kétszeres buza, 5.10.—4.90. Rozs 5.20—5.10 Árpa 3.80—3.70 Zab 4.80.—4.60 Tengeri 4.20—4.00 Borsó 14.—12. Lencse 16.—Bab 6.60. Köleskása 12.00 Burgonya 2.40 Lángliszt 12.00 Zsemlyelisz 11.50 Fehérkenyér liszt 11.20 Barnakenyér liszt 9.80 széna fuvarral 2.60. Szalma fuvarral 1.50 Szalonna 53.00 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr, 150 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa. bikk 3.—, tölgy 2.80, cser 3.20. 100 kiló marhahús 52.—. Öntött gyertya 54.—. Lámpaolaj 50.—. Egy liter bor ó 50, uj 40. Pálinka 36 szilvapálinka 95, szesz 85. Egy métermáza kő-só 10.70, nyers fagygyu 23.50, olvasztott fagygyu 34.—, szappan 25.—, birka gyapju — magyar gyapju 00.—. Egy hektoliter ó-bor 35.— uj bor 20.—, mész 1.10, kemény faszén 1.60, puha faszén —, kendermag 9.— köles 6.— repce 9.70, dió 20.—, mogyoró —, aszu szilva 18.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 60, sertéshus 52, juh-hus 32, veres hagyma 10, fog-hagyma 30, bors 1.60, padrika 1.20 barnakenyér 9. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernamag —. frtlig, 1 mm. Lóhere —.— 1 mm Burgondi —.

Marha ártáblázat 1896. szeptember 29-ről egy pár első rendű jármás ökör 280—320 egy pár másodrendű jármás ökör 220. 260, egy pár harmadrendű jármás ökör 120, 175. 1 pár fejős tehén 90—170. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 60—85 1 drb vágó tehén 150 kgr. 46—62, 1 drb. veres borju 9—15 1 drb. fél éves borju 17—24. 1 drb egy éves borju 26—36. két éves borju 32. 55. 1 drb. hizott sertés —, 1 pár fél éves sertés —, 1 pár egy éves sertés —, 1 pár két éves sertés —, egy drb. jó ígás ló 60. 90 1 pár ökörbőr 15—21. egy pár tehénbőr 12—15 borjubőr 4—5, 1 pár lóbőr 8.00—9. 1 pár juh-bőr 0.00—0.00

Forgalmi kimutatás 1896. évi szeptemb. hó 29-ről: Tiszta buza körülbelül 1000 hltr, kétszeres buza 300 hltr, rozs 1200 hltr, árpa 300 hltr. zab 200 hltr, tengeri 300 hltr, burgonya 700 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 37 drb, félhizott — sovány —, süldő —, malacz —, hizott marha 37, jármás ökör 473, fejős tehén 320, borju 200, bivaly 9, juh és bárány 100 ló 000.

Terménytőzsde.

Budapest, október 1.

B u z a tavaszra, bácskai 7.19
 » tavaszra, északi 8.00
 » szeptember-októberre, bácskai 7.32
 » szept.-okt.-re északi 0.00
 R o z s tavaszra bácskai 6.43
 Rozs tavaszra, északi 0.00

T e n g e r i, junius-juliusra, bácskai 3.95
 » jun.-jul.-ra, északi 0.00
 R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai 00.00
 » aug.-szept.re, északi 00.00

Bécs, október 1.

B u z a tiszai 7.35—7.55
 » bánsági 7.15—7.65
 » bácskai 0.00—0.00
 » szokványáru őszre 6.85—6.65
 B u z a szokványáru tavaszra 7.34—7.90
 R o z s tiszavidéki 0.00—0.00
 » szokványáru őszre 0.00—0.00
 » szokványáru tavaszra 0.00—0.00
 T e n g e r i magyar 4.00—4.50
 Z a b, magyar kereskedelmi 5.00—5.90

Hivatalos árfolyamok

a Budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. okt. 1-én.

Magyar aranyjáradék 4%	— — — — —	121 15
Magyar koronajáradék	— — — — —	99.10
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	122 50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	— — — — —	121.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	97 50
Italmérési jog megváltási kötvény	— — — — —	100 —
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — — — —	97 50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — — — —	155 75
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — — —	— —
Osztrák járadék papírban	— — — — —	101 25
Osztrák járadék ezüstben	— — — — —	101 25
Osztrák járadék aranyban	— — — — —	122 75
Osztrák korona járadék	— — — — —	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	— — — — —	144 50
Osztrák magyar bankrészvény	— — — — —	950.—
Magyar hitelbank részvény	— — — — —	403.—
Osztrák hitelintézeti részvény	— — — — —	869.88
Osztrák-magyar államvasúti részvény	— — — — —	367.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	— — — — —	9.52
Német birodalmi márka	— — — — —	58.80
London vista	— — — — —	119.95
Páris vista	— — — — —	50.75
20 márkás arany	— — — — —	11.47

Szerkesztő postája.

Kíváncsinak. Helyben. Ön azt kérde, miért nem közöltük M. J. és N. J. utczai esetét? Azért, mert lapunk nem szokott utczai botrányokkal foglalkozni. Ilyen eset majd minden nap előfordul más és más változatban, pletykákkal fűszerezve. Ezeknek legyünk mi a visszhangjai? Ezt ön más laptól megkivánhatja, de a Tiszántul nem utazik ilyenekben.

Több munkatársunknak. Kérünk életjelt vagy hiteles parteczedulát.

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

3919/96. tksz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székellyhidi kir. jpiróság, mit telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a nváradai g. kath. egyházmegyei agg papok segélypénztár alapja végrehajtónak Gerdán Togyer végrehajtást szenvedő elleni 1200 frt tőkekövetés és jár. iránti végrehajtási ügyében a vasadi 27-ik sz. tjkvben Al. 1. 6—10 rsza. foglalt ingatlanra 1239 frt ugyanezen tjkvben A+ 1.rsza. foglalt szőlőre az árverést 56 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1896. évi október hó 21-ik napján d. e. fél 12 órakor** Vasad községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 123 frt 90 kr és 5 frt 60 kr készpénzben, vagy az 1881.: LX. t. cz. 52 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez leteni, avagy az 1881.: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt, Székellyhiden 1896. szept. 14.

A székellyhidi kir. jbság, mint tkv. hatóság.

Olasz József,

kir. albiró.

209 1—1

Kiadó lakás.

Egy külön lakrész, mely áll 5 szoba, konyha, kamara és pincze stb. hozzátartozókból Szent-János-utca 442. sz. alatt.

Ertekezhetni lehet Nagy-Temető-utca 654. szám. (205) 2-3

1933/1896 tkv.

Arverési hirdetmény.

Kunyhósy János ügyvéd nagyvárad-i lakos végrehajtónak Simon Péter és János nyárszei lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 37 frt perköltség mint tőkekövetelés és 15 frt 40 kr perbeli már megállapított, valamint jelenlegi 87 frt 65 kr és a még felmerülendő költségeknek kielégítése végett az 1881. LX. tez. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében a tenkei kir. járásbíróság területén levő Nyárszeg község határában fekvő, a nyárszei 79. sz. tkvben A. I. 6. rend (165-166) hrsz. a foglalt ingatlanokra és pedig nemcsak a végrehajtást szenvedetteket, hanem a társulajdonosok Simon Mária és Budai Tógyert illető részre, vagyis az egész beltelkes házra a

végrehajtási törvény d) pontja értelmében mindazonáltal a C. 13. rend sz. alatt Albucz Floár javára bekebelezett haszonélvezeti jog épségben hagyása mellett, 218 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik, mely alkalmával az ingatlan a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

Az árverés megtartására határidőül **1896. október 14-ik napjának d. e. 9** (kilencz) órája Nyárszeg község-házához tüzetik ki.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanág becsárának 10 százalékát vagyis 21 frt 80 krt azaz huszonegy frt 80 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. tez. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről a szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

A vételár 2 részletben fizetendő és pedig az első fél részlet az árverés napján azonnal, a második fél részlet az árverés napjától számított egy hónap alatt; minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 6 százalék kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál és Nyárszeg község elöljáróságánál megtekinthetők.

Tenke, 1896. aug. hó 6-án. A kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Dr. Toperczer,

kir. aljbíró.

210 1-3

3918/896 tksz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyhídi kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagyvárad-i gör. kath. egyházm. agg papok pénzalapja végrehajtónak Gerdán Demeter és neje végrehajtást szenvedő elleni 250 frt tőkekövetelés és járu-lécai iránti végrehajtási ügyében a vasadi 149. sz. tkvben A. I. hr. sz. a. beltelkes házra 348 frt, ugyanezen tkvben A II. 1-6 rsza foglalt ingatlanra 373 frt, ugyanezen tkvben A + hrsza. szőlőre 8 frtra az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1896. évi október hó 21-ik napján d. e. 10 órakor** Vasad község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát vagyis 34 frt 80 krt, 37 forint 30 krajczárt és 80 krajczárt készpénzben vagy az 1881. LX. tez. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Kelt Székelyhídon, 1896. szeptember 14.

A székelyhídi kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Olasz József,

kir. aljbíró.

208 1-1

Lapunk számára hirdetések felvételnek.

SZENT LÁSZLO KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
VONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORÍTÉKOK,

ELVALLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSES KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGO
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

PAPIR- és IRODASZEREK

* * * * * raktara. * * * * *

Kitűnő minőségű, czégünkkel ellátott aczéltollak.